

КЛЮЧОВІ НАПРЯМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Тимошенко І.В.

Харківський гуманітарний університет

«Народна українська академія»,

Нащекіна О.М.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Інноваційний розвиток суспільства в значній мірі визначається ефективністю системи освіти, існуючої в даному суспільстві. В свою чергу, розвиток і функціонування системи освіти, обумовлюється економічними інститутами, які створюють в кожному суспільстві унікальну композицію з позитивних і негативних стимулів, що впливають на економічні інтереси учасників системи освіти і визначають моделі їхньої поведінки, забезпечуючи або обмежуючи доступ до ресурсів і результатів освіти.

Існуюча в Україні система інститутів визначає для різних економічних акторів освіти принципово різні можливості у реалізації, представництві і захисті їхніх інтересів. Вона суттєво обмежує можливості зворотного впливу безпосередніх учасників освіти (учнів, співробітників, адміністрації і власників освітніх закладів) і споживачів зовнішніх ефектів освіти (місцевих громад, підприємців і роботодавців) на інститути освіти, які головним чином формуються державою.

Приведення розвитку освіти у відповідність до реальних інтересів членів суспільства потребує вирішення двох головних завдань: 1) формування в суспільстві механізмів для реального представництва різних груп інтересів у сфері освітнього інституційного проектування; 2) надання носіям інтересів можливості для здійснення ними контролю за реалізацією своїх прав. Ці завдання має (і в змозі) здійснити тільки держава. Втім, в силу існування економічної проблеми принципала-агента, на практиці це означає, що від імені держави ці завдання повинні виконати представники органів управління освітою, які в цьому об'єктивно не зацікавлені, оскільки це позбавило б їх значної частини дискреційних повноважень (включаючи можливості перерозподілу освітніх ресурсів на свою користь). За цих умов, як свідчить вітчизняний досвід, єдиним реальним ініціатором позитивних інкрементних змін у системі освіти можна визначити лише великий бізнес, який, з одного боку, об'єктивно зацікавлений у розвитку та адаптації системи професійної освітньої підготовки до реальних потреб свого власного розвитку, а, з іншого боку, має всі необхідні економічні і політичні ресурси для того, щоб сформувавати і очолити коаліцію інтересів в підтримку освітніх реформ.

Таким чином, підвищення ефективності існуючої системи освіти для забезпечення інноваційного розвитку держави можливе за умов наявності попиту на якісну освіту і механізмів впливу всіх зацікавлених сторін на результати освіти.